

Participatory Assessment of Development

www.padev.nl

*To zâmsga biis (tigs) kumsgo
Adama Belemvire & Fred Zaal*

PADev zâmsgâ to komindâ soolmê wâ yaa pipi sull-tisg sên maan Sisili porvêesê wâ Burkina ka, bôn-biuung-kiuug rasem 22 n tôka a rasem 24 yuumd 2008. Komindâ paam téelg wusg yuuma pugê ne CREDO ne sôngdb OWENZE (ONG) neerlâde. Niin-buiidâ paama b zu-loees beda wusgo yidgri sên yaa: ware, rikaalgo, kom, la ne-tirs waoongo.

Komindâ yâa zu-loees wusg sên kêed neb laoga zaba: ka-koaadb ne guuldb zaba, ro-mik na-nams ne komindâ taoor dâmb zaba sên yaa zîis poorê.

Ka-koaadbâ kell n pa ka-koaada ne-a pîndê bângra la zogdo n paasd kilimatika zu-loeese. Yaa tuumd sên deegd 95 koabg zugu sên kêed ne laogâ tuuma. S Yuum 20 ne 30 sên looge, zi-votsâ, loagâ, ninssala la rog-mik-yella tedg-sôngâ yii neer wusgo (so-sômse, Karen-doto meebo, logtor-yir damba meebo.....ti ketê)

Tedg-yookâ sên tog wusgo wane zu-loees wusg sên yaa: zî-kods sâbgre, ware, zî-kods kaalem...ti ketê.

Sên kêed ne yidgrâ teelgâ komindâ pugê, gofneerâ yâa la a tum porze-râmb 54 koab zugu, n pugd owenze râmb sên tôk-ne Egils (Eglises) râmba yaa porze 19 koab zugu.

Ne moeemdâ sên yaa tûudb sên tar niin-buiid n yiidâ (75%) miisâ wâ pa maand yidgr-tuum ye. Baasgo teelgâ pa nafd nim-biuudâ ne gofneerâ tuuma sên yaa nim-biuudâ tagsgo, yaa OWENZE(ONG) râmba nêngê n nafdb sên yaa : Ne meenbâ tuuma, koomâ, koobâ, guulgâ, kaorengâ, sama la laafi wâ n yiid siilem.

Kumsgo zânga teelgâ biis siilem yâa pêka sên ta 69 koab zug roap-wâ, ti pagb wâ yaa 85 koabg zugu sên kêed ne meeb wâ, kaoreng wâ la laafi wâ. Teelg sên tall bi-siilem sên looge n le pa tar vûk rûnda yaa (soayâ, ki-wâ roto, masîn-werdse, teedo) la bi-siilem sên pa toê n na yâ pêk, bala tuuma ket n tumdame (sama, cpaf, zêedâ, soyâ...) taa 12 bi 13 koab zug raap wâ ne 4 bi 6 koab zug pagb wâ. Biis sên ket n tar siilem bilfu (koos-roto, rûms-raaga ,bulsi, la ki-roto) taa 9 koab zug raop wâ la 1 koab zug pagb wâ.

D sân bânge teelg biis nins sên pa tarb siilem la pêka, b pa yiid 4 koab zugu ye, yaa weng-n-soyâ manesgo, masîn-wersâ manesgo sên yaa CDP wâ kûuni, bul-pômpsâ, palak soleer râmba, sama, la siidâ tuuma.

Nim-buiidâ sên tat-b n yiid ne teelga biis nins siilem yaa sên kêed ne ninsaala, laogâ la zî vuistsâ. Sâ yaa teelgâ sômblem n yiidâ b welgda rapa tasg sên pa yembre ne pagbâ. Sân yaa ne porze râmb sên pa tar pêk wusgo, yaa sên kêed ne sama, masîn – werdsâ, bala nim-buiida yaa mak-yood sen loge. Mak-yood kêens kêe ne koomâ, laogâ la ninsaala.

Rênd d sân gûus n gese tîsgâ To wâ wilgdame ti tal-benga ne tals pa tõe n paam naf wusg ne teelgâ sên waoonga ne yel wusg yînga. B pa tar seeg be yângre b sên nan tik n paam sôngr ye, bi bâmb pa be nebâ suk ye, bi sôngrâ pa tâagb ye. Ti tardbâ, sôngra ning sên pa tat bâ yaa b sên pa tar yood neba.

